ULUSLARARASI

GİRESUN ve DOĞU KARADENİZ SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU

09 - 11 EKİM 2008

BİLDİRİLER

CİLT II

GİRESUN BELEDİYESİ

ULUSLARARASI GİRESUN VE DOĞU KARADENİZ SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU

09 - 11 Ekim 2008

BİLDİRİLER
II

GİRESUN BELEDİYESİ

ULUSLARARASI GİRESUN VE DOĞU KARADENİZ SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Halit ÇAL / Prof. Dr. Necati DEMİR
Prof. Dr. Feridun EMECEN / Prof. Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ

Yayına Hazırlık
Gazanfer İLTAR

Belge Araştırma
Mehmet FATSA

İmla ve Tashih
Mustafa AÇA - Selcan Alperay KAŞLI - Ali Rıza YAĞLI

Sempozyum Fotoğrafları
Yafez KILIÇ - Hulusi GÜLEÇ- Tolunay KURDOĞLU

Tasarım ve Uygulama
Gökalp KABACAOĞLU - Serhat KABASAKALOĞLU

Baskı ve Cilt
Önder Matbaacılık Ltd. Şti.
Tel: 0 312 418 94 10 ANKARA

ISBN: 978-975-94723-6-8

Ankara 2009

Kitabın telif hakları Giresun Belediyesi'ne aittir, tamamı veya bir kısmı izinsiz basılamaz, çoğaltılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas yapılamaz.

GİRESUN BELEDİYESİ
Tel: 0454 216 10 50
www.giresun.bel.tr

ULUSLARARASI GİRESUN VE DOĞU KARADENİZ
SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU

09 - 11 Ekim 2008

BİLDİRİLER

CİLT II

EDİTÖR
GAZANFER İLTAR

GİRESUN BELEDİYESİ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ XI

ÖNSÖZ XIII

R. Nuri YAZICI
PONTOSÇU FAALİYETLERİN ÜNLÜ SÎMÂLARI 3

Hasan GÜRBÜZ
PONTUS KONUSUNDA YENİ BİR PROJE: PONTUS ENSTİTÜLERİ 23

Ömer KUL
DIŞ DESTEKLİ PONTUS FAALİYETLERİNİN
TÜRKİYE'DEKİ AMAÇ VE HEDEFLERİ 30

Hadiye YILMAZ
NUTUK'TA KULLANILAN BİR PONTUS RAPORU 42

Hüseyin MÜMTAZ
GİRESUN'UN "ÖTEKİ" TARİHİ 54

Veysel USTA
BİR TANIĞIN KALEMİNDEN HÜSEYİN AVNİ ALPARSLAN BEY 61

Mehmet OKUR
İNGİLİZ KONTROL SUBAYI HEATHCOTS-SMİTH'İN
DOĞU KARADENİZ'İN SOSYO-EKONOMİK, DEMOGRAFİK VE
ASAYİŞ DURUMU İLE İLGİLİ BİR RAPORU 68

Sezai BALCI
LOZAN MÜBÂDİLLERİNİN GİRESUN'A YERLEŞTİRİLMELERİ VE
MÜBADİLLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR 76

Fahri SAKAL
CHP TEFTİŞ RAPORLARINA GÖRE DOĞU KARADENİZ BÖLGESİNDE
PARTİ- HALK İLİŞKİLERİ VE PARTİLİLERİN SİYASET ANLAYIŞI 86

Gülşah KURT GÜVELOĞLU
1933-1950 YILLARI ARASI ORDU İLİNİN İKTİSADİ VE SOSYAL DURUMU
(CUMHURİYET HALK PARTİSİ TEFTİŞ RAPORLARINA GÖRE) 97

Alaaddin YALÇINKAYA
TRABZON'DAKİ SON İNGİLİZ KONSOLOSU VORLEY HARRİS'İN
RAPORLARINA GÖRE 1952 YILINDA GİRESUN 111

Önder DUMAN
CHP TEFTİŞ RAPORLARINA GÖRE GİRESUN'UN SOSYO-EKONOMİK VE
KÜLTÜREL DURUMU (1935-1945) 124

İsmet ÜZEN
GİRESUN VİLAYETİNİN İHTİYAÇLARI İÇİN VALİLER VE VATANDAŞLAR
TARAFINDAN MERKEZE YAPILAN MÜRACAATLAR (1950–1970) 132

DIŞ DESTEKLİ PONTUS FAALİYETLERİNİN TÜRKİYE'DEKİ AMAÇ VE HEDEFLERİ

Arş. Gör. Ömer KUL
İstanbul Üniversitesi

Bilindiği gibi Anadolu, kadîm çağlardan beri Asya ile Avrupa arasında bir köprü vazifesi görmüş, çeşitli kavimlere vatan olmuştur. XI. asırda tam bir "*Türk Yurdu*" oluncaya kadar Anadolu, Mezopotamya, Suriye ve Kafkasya'da çeşitli devletler kurulmuştur. M.Ö. III. asra kadar geçen süre içinde kurulan bu devletlerin tamamı, XI. asır Türk hâkimiyeti öncesinde tarih sahnesinden çekilmiştir. Türklerin Anadolu'ya yoğun olarak geldiklerinde buldukları ırkî yapı, M.Ö. III. asırdan M. S. I. asra kadar devam eden dönemde şekillenmiş görünmektedir. Bu bakımdan Anadolu Türkü'nün yapısında hâlâ bu kavimlerin izlerini bulmaya çalışmak ilmî gerçeklere tamamen ters olup zorlamadan öteye gidemez. Aynı şekilde Anadolu'daki herhangi bir topluluğun Türk olmadığını ispat etmek için menşelerini bu devletlere dayama çabası da gayriciddî, ilmî olmaktan uzak, fanatik düşüncelerden öte başka bir değer taşımaz.

Önce Kıbrıs, arkasından Ermeni, Süryani, Nasturi derken menüye bir de Pontus ilave edilmiş bulunmaktadır. "*19 Mayıs*" sözde Pontus soykırımının yıldönümü olarak kabul edilmektedir. Anlı şanlı dostumuz Yunanistan, Mustafa Kemal Atatürk'ün doğduğu evin yanı başına, üstelik Türk Kurtuluş Savaşı'nın başlangıç tarihi olarak kabul edilen 19 Mayıs'ı yıldönümü kabul ederek "*Pontus anıtı*" dikebilmektedir.

Ülkemizde uzun süredir Karadeniz Bölgesi'ne yönelik tartışmalar zaten sürmektedir. Moskova'da 100 kadar Pontus Rumu, atalarının; Türkler tarafından 1915-1923 yılları arasında topluca katledildiği iddiasıyla ortaya çıktılar. Bu gruba göre söz konusu dönemde yaklaşık 350.000 Pontus Rumu topluca katledildi. Bugünkü Türk Devleti, bu katliamı resmen tanıyarak onların torunlarından özür dilemeli... Hele hele AB'ye girme aşamasında olan Türkiye için bu bir şart hâline getirilmeliydi. Bu da gösteriyor ki, ABD'deki en güçlü lobilerden birinin Rumlar olduğu göz önüne alındığında, bugüne kadar sesleri çıkmayan bu kesim, sadece Rusya'da değil bütün dünyada karşımıza çıkacaktır. Bu kesimin de aynen Ermeniler gibi, adım

adım ilerleyecekleri ve isteklerinin birbirini takip edeceğini söylemek için müneccim olmaya gerek yoktur. Yunanistan'da Pontus Anıtı dikilmesi ile Moskova'daki taleplerin birbiriyle irtibatlı olduğu, bu minval üzere de ana hedefin çok önceden belirlendiği aşikârdır.

Rumlar, Batum'dan İnebolu'ya kadar uzanan Karadeniz sahilinde, Trabzon merkezli bir Rum-Pontus devleti kurmak hayalindeydiler. Yunanistan, 1916-1923 yılları arasında, Anadolu'nun Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan Ortodoks-Rum nüfusun, Türk makamlarının sistematik imha politikasının kurbanı olduğunu ve ancak Yunanistan'a sığınabilenlerin canlarını kurtardıkları iddiasındadır. Yunan Parlamentosu, 24 Şubat 1994 tarihinde; 19 Mayıs'ı "*Pontus, Yunanlılarının Türklerce Katlini Anma Günü*" olarak kabul etmiştir. Aslına bakılırsa Yunan politikalarının siyasî bir ürünü olan Pontus, Atina'yı bağlayan bir mesele de değildir. 1922'den önce Doğu Karadeniz sahillerinde yaşayanlar, sadece Devlet-i Âliyye'de hayatlarını idame eden azınlıklardan biri olan Bizans kökenli Rumlardı. Bunlar, Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları dâhilinde 450 yıl huzur içinde yaşamış, imparatorluğun zenginliklerinden fazlasıyla payını almış olan Hıristiyanlardı, Yunanistan ile uzaktan veya yakından hiçbir kan bağları da bulunmamaktaydı.

Önceleri basit bir folklorik öğe olan "*Pontus*" terimine, 1974 Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra, Türkiye aleyhine hasımâne duyguları körüklemek gayesiyle ideolojik bir mânâ da yüklenmiştir. Yunanlı siyasiler "*Pontus fikri*"nin sömürülmesinin, Türk devletinin temelini meydana getiren politik ve kültürel ilkeleri berhava etme çabalarına hizmet edeceğini ve Batı Trakya'daki Türk azınlık mensuplarını asimile için bir gerekçe teşkil edeceğini düşünmüşlerdir. Yunan tarafının öncelikli hedefi, muhtemelen mikro milliyetçi duyguları kışkırtmak suretiyle Türkiye'nin çok kültürlü etnik yapısında istikrarsızlık ortaya çıkarmaktır.

Gerçekten de Yunan Hükümeti, Türklerin yoğun olarak yaşadığı Batı Trakya'nın demografik yapısını değiştirme çabası içerisinde, eski Sovyetler Birliği topraklarından göç eden 120.000 Pontuslu Rum'u Batı Trakya'ya yerleştirmiştir. Yunancayı bile bilmeyen bu göçmenlere; Yunanlıların, Türkleri bölgeden uzaklaştırma planı doğrultusunda Batı Trakya'ya yerleştirilmelerini kabullensinler diye zoraki bir "*Pontus kimliği*" enjekte edilip pompalanmıştır. Bilindiği üzere Pontus bölgesi, Kafkaslardan Kastamonu'ya kadar uzanan çok geniş bir coğrafi bölgenin adıdır[1]. Zikredilen bu bölge insanlarının yaşadığı

[1] Burada Pontus meselesinin tarihi gelişimi hakkında geniş malumat verecek değiliz. Zaten bu konuda ilim adamlarımız ve araştırmacılarımız gerekli çalışmaları yapmışlardır. Örnek olarak bkz. Fatma Acun; "Tarih Boyunca Pontus", Millî Mücadelede Giresun Sempozyumu (6-7 Mart 1999), Giresun Belediyesi Yay., İstanbul 1999, s. 19-34; Hayati Aktaş; "Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Pontus Devleti Kurma Çaları ve Bu Amaçla Hazırlanan Propaganda Kitapları", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 275-293; Gülbadi Alan, "Anadolu'daki Yabancı Okullar ve Pontusçuluk", Başlangıcından Günümüze Pontus Sorunu, (Ed., Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s.175-198; Gülbadi Alan; Merzifon Amerikan Koleji ve Anadolu'daki Etkileri, Erciyes

kültür, konuştuğu dil, genetik özellikleri, tamamen Turanlı ve dolayısıyla Türk olduğunun birer kanıtı hüviyetindedir. Lakin tatbik sahasına konulan oyunun amacı zayıf, sözü geçmeyen, kendine güveni olmayan bir Türkiye ortaya çıkarmaktır. Pontus veya Pontos kelimesi etnik bir topluluğu ifade etmek için değil, coğrafi bir bölgeyi anlatmak gayesiyle kullanılan bir terimdir[2].

Üniv. Sos. Bil. Enst., (Basılmamış Doktora Tezi), Kayseri 2002; Haşim Albayrak; Tarih Boyunca Karadeniz'de Etnik Yapılanmalar ve Pontus, Babıali Kitaplığı Yay., İstanbul 2003; Beyoğlu, Süleyman; "Giresun'da Pontusçu Faaliyetler ve Topla Osman Ağa", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed., Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 365-385; Mehmet Bilgin; "Pontus meselesine Tarihsel Bakış", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay. Trabzon 2007, s. 29-73; aynı mlff.; Doğu Karadeniz: Tarih Kültür İnsan, Serander Yayınları Trabzon 2000; aynı mlff.; Doğu Karadeniz: Tarih, Kültür İnsan, Ötüken Yay., İstanbul 2007; aynı mlff.; Karadeniz'de Post Modern Pontusçuluk, Doğu Kütüphanesi Yay. İstanbul 2007; Alev Coşkun; "AB Tarafından Dayatılan Yeni Bir Konu: Pontus" Cumhuriyet Gazetesi,18 Kasım 2006, s. 3-4; Salim Cöhce; "Doğu Karadeniz Bölgesi'nin Türkleşmesinde Kıpçakların Rolü" Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi (13-17 Ekim 1986), Bildiriler, Samsun 1988, s. 477-484; aynı mlff.; "Günümüzde Doğu Karadeniz'de Pontusçuluk Faaliyetleri", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 437-482; Mesut Çapa; "Giresun Mutasarrıfının Pontus meselesiyle İlgili Bir Raporu", BTTD, S. 29, Temmuz 1987, s. 54-58; aynı mlff.; Milli Mücadele Döneminde Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Trabzon 1998; aynı mlff.; Pontus meselesi, Serander Yay., Trabzon 2001; Pontus meselesi, Trabzon ve Giresun'da Millî Mücadele, TKAE Yay., Ankara 1993; Rahmi Çiçek; "Merzifon Amerikan Koleji ve Pontus Sorunu", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 199-210; aynı mlff.; "Merzifon Amerikan Koleji ve Pontus meselesindeki Yeri", 19 Mayıs ve Millî Mücadelede Samsun Sempozyumu, Bildiriler, Samsun 2000, s. 67-78; Mahmut Goloğlu; Pontos: Anadolu'nun Millî Devleti, Goloğlu Yay., Ankara 1973; Karadeniz'de Pontus Rüyası, Trabzon Belediyesi Yay., Trabzon 1997; Hüseyin Mümtaz; "Elen Irkının Kabusu: Karadeniz-2", Tarih ve Medeniyet Dergisi, S. 43, Ekim 1997, s. 37-45; aynı mlff.; Elen Irkının Kâbusu Karadeniz, Türk Ocakları Trabzon Şubesi Yay., Trabzon 1997; aynı mlff.; Karadeniz Meydan Okuyor, Trabzon 1993; aynı mlff.; Karadeniz'in Kitabı Pontus Masalı, Toplumsal Dönüşüm Yay., İstanbul 2004; Mehmet Okur; "Fener Patrikhanesi ve Metropolitlerin Pontusçuluk Faaliyetleri", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 249-274; Hikmet Öksüz; "Pontusçuluğun Sonu: Nüfus Mübadelesi", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed., Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 425-434; Hikmet Öksüz-Hayati Aktaş; "Pontus meselesi'nin Tarihsel Arka Planı ve İngiliz-Amerikan Belgelerine Yansıması", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed., Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 307-334; Pontus meselesi, Matbuat ve İstihbarat Matbaası, Ankara 1338; Pontus Meselesi, (Yay. Haz. Yılmaz Kurt), TBMM Yay., Ankara 1995; Yusuf Sarınay; "Pontus meselesi ve Yunanistan'ın Politikası", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C. XI, S. 31, Ankara 1995, s. 107-141; İbrahim Tellioğlu; "Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Kommenos Hakimiyeti (1204-1461) ve Türkler", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 109-124; Mehmet Tezcan; "Pontos Krallığı (M.Ö.II-M.S.IV.Yüzyıl)", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 77-108; Mustafa Turan; Yunan Mezalimi (İzmir, Aydın, Manisa, Denizli 1919-1923), Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara 1999; Orhan Türkdoğan; "Tarihi Bir Dava Ponto(u)s-1", Tarih ve Medeniyet Dergisi, S. 44, Kasım 1997, s. 22-30; aynı mlff.; "Tarihi Bir Dava Ponto(u)s-2", Tarih ve Medeniyet Dergisi, S. 45, Aralık 1997, s. 32-39; Selçuk Ural; "Mütareke Dönemi'nde Pontus Hareketi'nin Doğuşuna Yönelik Faaliyetler", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 226-227; Nuri Yazıcı, Milli Mücadelede Canik Sancağında Pontusçu Faaliyetler (1918-1922), Çizgi Kitabevi, Ankara 1989; Ayhan Yüksel; Doğu Karadeniz Araştırmaları, Kitabevi, İstanbul 2005.

[2] Gülbadi Alan, "Anadolu'daki Yabancı Okullar ve Pontusçuluk", Başlangıcından Günümüze Pontus Sorunu, (Ed., Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 177; Pontus'un bir millet adı olmadığı, Pontus adlı bir ırkın veya etnik grubun bulunmadığı herkesin kabul ettiği bir gerçektir. Pontus tabiri ile Mezopotamya, Kapodokya, Trakya... vb. gibi bir bölge adı ifade edilmektedir! Bkz. Ömer Asan, "Yeterince Tartışılmamış Bir Konu!", Tarih ve Medeniyet Dergisi, S. 47, Şubat 1998, s. 48.

Pontusçu Rumların isyanı 6 Şubat 1923'te tamamen bastırılmıştır[3]. Rum çetelerinden bir kısmı 1923 yılı başlarında Yunanistan'a gitmiş, yine aynı yılda Lozan'da imzalanan "*Türk-Rum Nüfus Mübadelesi Sözleşmesi*" ile de mütebakiyeleri 1924 yılı sonuna kadar bölgeden ayrılmıştır[4]. Bu suretle Karadeniz kıyılarında bir Rum Pontus devleti kurma hayali başka bir bahara kalmıştır.

Son yıllarda gündeme gelen, dış kaynaklı Pontusçuluk faaliyetleri ile daha çok I. Dünya Harbi ve Kurtuluş Savaşı sırasında Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki Rum çetecilerin faaliyetleri hatırlatılarak mücadele edilmeye çalışılmaktadır. Konu ile ilgili Türkçe literatüre bakıldığında, 1800'lü yılların ilk dönemlerinde başlayan ve 1923 yılında sona eren Pontusçuluk hareketlerini, 1900-1923 yılları arasındaki faaliyetleri aktararak anlamaya çalıştığımız ve olayların çetecilik boyutu dışındaki yönleriyle pek ilgilenmediğimiz görülecektir. Hâlbuki mesele dün olduğu gibi bugün de çok boyutlu bir hâldedir.

1921-1922 yılları arasında Türk ve Yunan hükümetleri arasında varılan anlaşma gereğince Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Rumların mübadele kapsamına alınarak Yunanistan'a gönderilmesini "*sözde soykırım*" olarak nitelendiren Yunanistan, Selanik'te diktiği sözde Pontus Soykırım Anıtı'nı inşa etmesine kadar da hiç boş durmamıştır. Son 30 yıldır dünyanın her tarafında sözde Pontus ideolojisini güçlendirmeye çalışan Yunanistan, bu ideolojiyi yaymak ve güçlendirmek gayesiyle bugüne kadar 179 adet dernek ve vakıf kurmuş veya kuruluşuna ön ayak olmuştur. Yunanistan istihbarat örgütü ve diğer güvenlik birimleriyle dünyanın belli başlı ülkelerinde faaliyete geçirilen Pontus dernek ve vakıflarının sayısı her geçen gün artış göstermektedir. Hâlen Yunanistan'da toplam Pontus ideolojisi üzerine 102 dernek ve vakıf bulunurken bu sayı Almanya'da 31, ABD'de 27, Kanada'da 11, Avustralya'da 3, Gürcistan'da 2, İsviçre, İsveç ve Yeni Zelanda'da 1'er dernek ve vakıf olmak üzere faaliyetlerini sürdürmektedir. Söz konusu dernek ve vakıflar tarafından dağıtılan haritalarda ise Doğu Karadeniz bir Rum bölgesi olarak gösterilmektedir[5].

19 Mayıs'ı "*Pontus Soykırımını Anma Günü*" ilan eden Yunanistan, "*Pontus Soykırımı*" iddialarının uluslararası toplum tarafından tanınması için devlet düzeyinde kampanya başlatmıştır. Türkiye'yi AB'de görmek istediğini her fırsatta açıklayan Yunanistan'ın, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Dışişleri

---

[3] Geniş bilgi için bkz. M. Çapa, Pontus, Trabzon 2001, s. 114 vd.; ayrıca bkz. İ. Tellioğlu, "Doğu Karadeniz Bölgesinin...", s. 4.

[4] Kemal Arı, Büyük Mübadele: Türkiye'ye Zorunlu Göç: 1923-1925, (Yay. haz. Ayşen Anadol). Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1995, s. 1; M. Çapa, Pontus, s. 86; Pontusçuluğun sonu ve nüfus mübadelesi hakkında geniş bilgi için bkz. Hikmet Öksüz, "Pontusçuluğun Sonu: Nüfus Mübadelesi", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed., Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 425-434.

[5] http://www.cagdastoplum.org/yayinda/ekitap/pontusmesveyunanpolitika.htm/25.05.06; http://www.fatsanet.com/modules/news/article.php?storyid=40/25.05.06; http://www.ulkumuz.com/article_view.php?aid=1324 25.05.062006.

Bakanı ve Ana Muhalefet Lideri düzeyindeki yetkilileri, Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığı gün olan "*19 Mayıs*"ın, uluslararası kamuoyu tarafından "*Pontus Soykırımını Anma Günü*" olarak kabul edilmesi yönünde görüşlere yer vermektedirler.

Elbette Osmanlı'nın son ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Yunan-Rum idarecileri sadece İzmir ve Batı Anadolu'yu değil, Karadeniz Bölgesi'nde yüzlerce yıl önce yok olmuş Pontus devletini de yeniden canlandırmak hülyalarına kapılmışlardı. Türk topraklarını bölebilmek gayesiyle yapılan pek çok girişimden sadece biri olan Pontusçuluk faaliyetleri, hâlen aynı tavır ve hülyalarla devam ettirilmektedir. Buna ister millî benliğe, isterse tarihe, kültüre ve coğrafyaya yapılmış bir tecavüz diyelim, yine de ortadaki gerçeğin ağırlığının taşınması oldukça güçtür. Gazi Mustafa Kemal ve yanındaki binlerce isimli isimsiz kahramanın canlarını ortaya koyarak def ettiği bir bela, yeniden Türk halkının karşısına dikilmek istenmektedir.

Hemen her yıl Pontus derneklerince 19 Mayıs'ta Selanik merkezindeki "*Pontus Soykırım Anıtı*" önünde yapılan gösterilerin ardından Türkiye'nin Selanik Konsolosluğu'na yürüyüş yapılmakta ve bildiri bırakılmaktadır. Bu konuda şimdiye kadarki en büyük etkinlik Selanik Üniversitesi'nde Pontus Dernekleri Federasyonu tarafından düzenlenmiştir. Törene bütün Yunan siyasi liderleri, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Dışişleri Bakanı, Ana Muhalefet lideri, Kıbrıs Rum lideri ve Yunan Ortodoks Kilisesi Başpiskopusu da mesaj göndermiştir. Selanik Üniversitesi'ndeki toplantı sonunda oylanan bir bildiriyle Türkiye'nin "*Pontus soykırımı için resmen özür dilemesi*" istenmiştir. Pontus derneklerinin bildirisinde, Yunan hükümetinden, konuyu AB'de gündeme getirmesi ve "*Pontus soykırımının tanınmasının*", Türkiye'nin AB üyeliği için ön şart olması için çaba göstermesi talep edilmiştir[6].

Yunanistan, Pontus dernekleri ve turizm vasıtasıyla Doğu Karadeniz Bölgesi'ne "*Unutulmayan ve kaybolan vatanlara gezi*" adı altında seyahatler düzenleyerek konuyu canlı tutmaya çalışmakta, ayrıca hâlen Anadolu'da gizli Hıristiyanların yaşadığını ve bu insanların Türklerden korktuğu için Müslümanlığı kabul eder göründüğü tezini ileri sürmektedir. Ayrıca eski SSCB'den göç eden Rumları, Batı Trakya bölgesine yerleştirerek buradaki demografik yapıyı kendi lehine bozmaya çalışmaktadır. Bütün bunları genel bir politika paralelinde, tarihî gerçekleri dikkate almadan, Ermeni ve Kürt meselesi yanında sözde Pontus soykırımı iddialarını da Türkiye'ye karşı kararlı bir şekilde kullanmaktadır.

Günümüzdeki gelişmelere bakıldığında Yunanistan açısından meselenin çözülmüş olduğu kabul edilmemekte ve konunun devamlı canlı tutulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu sebepledir ki günümüz de hâlen "*Pan-Helenik Pontuslular Derneği*" BM ve AGİK'e çeşitli yazılar yazarak

---

[6] http://siberoksit.com/modules.php?name=News&file=article&sid=44/25.05.06

konuyu uluslararası arenaya çekmeye çalışmakta ve dernekler vasıtasıyla Yunanistan'a yerleştirilecek Pontuslular için AB'den kredi almaktadır. Buna göre Yunanistan, SSCB'nin dağılması ile birlikte bu ülkeden göç eden Rumları kendi ülkesine ve bilhassa Batı Trakya'ya yerleştirmektedir. Buna benzer şekilde 1920'li yıllarda Rusya'daki Rumlar, Karadeniz kıyılarına göçe zorlamış ve Türk nüfusunu azınlık durumuna düşürmeye çalışmıştır. Bununla birlikte siyasi maksatlarla Batı Trakya'ya yerleştirilmeye çalışılan Rumlara yeterli imkânlar temin edilemediğinden Rumların bir kısmı Batı Trakya'dan ayrılarak Atina'ya göç etme eğilimi göstermişler ve yerli halkla hiçbir zaman intibak edip kaynaşamamışlardır.

Bize göre Pontus meselesi, Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra tarihe karışmıştır ancak son zamanlarda yaşanan olaylar aslında meselenin hiç de kapanmadığını göstermektedir. Pontus meselesi, hâlen Yunanistan tarafından canlandırılmaya ve Megalo İdea çerçevesinde yürütülmeye çalışılmaktadır. Yunanistan konuya bilhassa 1985 yılından itibaren özel bir önem vermiştir. Yunanistan ayrıca Ermenilere uygulandığı iddia edilen soykırım ile Kürt meselesi arasında irtibat kurmakta, bu suretle Türkiye'nin sözde soykırımları tanıyarak büyük çaplı maddî tazminat ödemesini planlamaktadır. Bütün tarihî ve ilmî gerçeklere rağmen Yunanistan, Türkiye ile gerginlik ve sürtüşmeyi millî politika hâline getirmeye devam etmektedir.

Mehmet Bilgin'in kaleme aldığı ve Postmodern Pontusçuluk olarak adlandırdığı çalışmasında ifade ettiği üzere günümüzde başta Yunanistan olmak üzere iş birlikçilerinin anlaması ve kabul etmesi gereken nokta, Karadeniz'de bir tane bile Rum'un bulunmadığı gerçeğidir. Her ne kadar bizler Nüfus Mübadelesi ile meseleyi tarihin tozlu raflarına kaldırmış olsak da Pontusçuluk faaliyetleri mübadelenin akabinde daha sistematik bir şekilde ısıtılmaya başlamıştır. İngiltere Kraliyet ailesinin temin ettiği fonlarla araştırma enstitüleri kurulmuş ve Anadolu'dan gelen göçmenlerle görüşmeler yapılıp onların geldikleri yerlerde yaşadıkları savaş hatıraları derlenmiş, getirebildikleri folklorik, etnografik ve dinî materyallerin yanı sıra belge, fotoğraf gibi dokümanlar derlenip tasnif edilmiştir. Anadolu'daki günlük hayatlarına ve kültürlerinin dil, folklor ve etnografyasına dair bu bilgilerin derlenip saklanması gayesiyle zikretmiş olduğumuz dönem için Yunanistan şartlarının çok ilerisinde olan bir çalışma başlatılmıştır. Bu çalışmalar kısa sürede meyvesini vermeye başlamıştır. Belirttiğimiz konularda yapılacak araştırmalar için araştırma merkezleri, arşivler kurulmuş, süreli yayınlar ve kitaplar yayınlanmaya başlanmıştır. Günümüzde Batı Anadolu ve Karadeniz Bölgesi'nde yürütülen Yunanistan kaynaklı iddia ve faaliyetlerin temelini bu çalışmaların oluşturduğu artık bilinen bir gerçektir. Hatta son yıllarda, adı geçen bu merkezlerde derlenmiş sözlü tarih kayıtlarını, fotoğrafları, belge veya yayınları kaynak gösteren ve o dönemde sadece Anadolu Rumlarının acı çektiği ve bizim tarafımızdan mağdur edildiği izlenimini vererek Türk kamuoyunda merhamet ve acıma hissi uyandırma ve sadece Türk tarafını suçlu gösterme gayesini taşıyan eserlerin yayınlanmasına öncelik verilmiştir.

Buradaki başka bir gariplik ise Yunanca'dan tercüme edilen bu eserlerin bazı Türk yayınevleri tarafından yayınlanıyor olmasıdır.

Zikretmiş olduğumuz 1923 sonrası dönemdeki faaliyetlerin kanaatimizce 3 hedefi bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, Yunanistan nüfusunun büyük bir kısmını teşkil eden göçmenlerin, kendilerine daha önce anlatılan, tarihî Yunan milletinin bir parçası oldukları yalanına inanmalarını temin etmektir. İkincisi ise bu göçmenlerin Yunanistan'da karşılaştıkları kültür ve kimlik problemleri gerçeğinin üzerini örtmek ve devamlı körüklenen Türk düşmanlığına dayalı bir milliyetçilik baskısı ile bu insanları bir arada ve kontrol altında tutmaktır. Böylece farklı coğrafyalardan, farklı etnik kökenlerden gelerek XIX. asırda şekillendirilen modern Yunan milletine dâhil edilen ve Ortodoksluk inancı dışında ortak yanları bulunmayan bu insanların, geçmişlerini özgürce sorgulayıp yaşananların gerçek sorumlularını teşhis etmelerine de mâni olmak amaçlanmaktadır. Devamlı suçlanan bir düşman ve o düşmandan kaynaklanan tehdit algılaması, geçmişteki gerçeklerin üstünü örttüğü gibi aynı zamanda yaşanan ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel problemlerin de örtbas edilmesine yardımcı olmaktadır. Üçüncüsü ise Yunanistan'ın Megalo İdea sevdasıdır. Başka bir deyişle Pontus meselesini ortaya atan Venizelos nasıl farklı bir amaç uğruna bunu yapmış idiyse, şimdiki Yunan hükümetleri de başka şeyleri örtbas etmek için aynı yolu takip etmektedir. Bu çerçevede Yunanistan'da 19 Mayıs'ın soykırım günü olarak anılması, konunun Yunanistan'da bir devlet politikası olarak ele alındığını göstermektedir.

Geçmişin tecrübesi ile geleceği görmek hiç de zor olmasa gerektir. Yunanistan'dan Doğu Karadeniz'e turist olarak bazı gruplar gelmekte ve bu gruplar bölgede belli bir hedefe yönelik faaliyetlerde bulunmaktadırlar. Bu gruplar içerisinde genelde aynı kişilerden meydana gelen bir ekip yer almaktadır. Ekipte yer alan ve Türkiye'yi defalarca ziyaret etmiş bulunan bu kişiler, bölgedeki Rumca konuşabilen köyleri ziyaret ederek hediyeler vermekte, bilhassa işsiz gençlerle temasa geçmektedirler. Gençlerle temasa geçenler ilk olarak Yunanistan'da üniversite eğitimi için burs ayarlama yoluna gitmektedirler. Daha sonra Abdullah Öcalan ile Kenya'da yakalanan ve o dönemde İzmir'deki Yunan konsolosluğunda görevli olan Savas Kalenderides adlı Yunan istihbarat ajanının organizasyonu ile bölgeden işsiz veya üniversiteyi kazanamamış çok sayıda gence, iş veya yüksek öğrenim imkânı temin edilmekte ve bu gençler Yunanistan'a götürülmektedir. Yine bu kişilerin organizasyonu ile bölgeden çok sayıda grubun Yunanistan'ı ziyaret etmesi ve bu ziyaretler esnasında Yunanistan'da düzenlenen Pontus'la ilgili toplantı ve festivallere katılması temin edilmiştir. Yine bu çerçevede İstanbul'a Yüksek Lisans yapmak için geldiğini söyleyen Niko adlı bir şahıs, bazı mahallî sanatçılarla temasa geçmiş, bunların Yunanistan'daki Pontus festivallerine ve toplantılara katılmalarını temin etmiştir. Ağırlanan sanatçıların bazılarına Yunanistan'da ücretsiz kaset ve CD yapmak gibi imkânlar da sağlanmıştır. Bu konuda kullanıldığını ve aslında böyle bir

gayeye hizmet etmek bir yana taraftar olmasının bile mümkün olmadığını açıklama cesaretini gösteren mahallî sanatçılarımız da olmuştur. Hulki Cevizoğlu'nun programını takip edenler bu duruma şahit olmuşlardır.

Yunanistan'ın bu konudaki faaliyetlerini ve örgütlenmesinin alt yapısını gözler önüne sermek için seçilmiş bir örnek olarak Abdi İpekçi ödülünden bahsetmek gerekir. Bu ödül 1993 yılında Yunan tarafında Yorgo Andreadis'e, 1994 yılında ise Türk tarafında Ömer Asan'a[7] verilmiştir. Yazar ödül aldığı ve Türkiye'deki etkinliklerine başladığı dönemde kamuoyuna profesör olarak tanıtılmış, profesör olmadığı ortaya çıkınca da ticaretle uğraştığı söylenmeye başlanmıştır. Kısaca belli bir organizasyonla Türk kamuoyuna sunulan Andreadis, pek çok defa Doğu Karadeniz Bölgesi'ni ziyaret etmiş psikolojik harp uzmanı bir kişidir. Başka bir deyişle 90'lı yıllarda Türkiye'de kıpırdamaya başlayan Pontusçuluk faaliyetlerini organize edenlerden birisi olan Savas Kalenderides ve ekibi ile yakın münasebeti bulunan bir şahıstır. Andreadis, 1993'de Abdi İpekçi ödülünü aldıktan sonra bir rüzgâr estirilmiş ve Türk-Yunan dostluğunu geliştirmek gayesiyle Karadeniz Bölgesi'ndeki festivallere konuk edilerek her gittiği yerde törenlerle karşılanmış, omuzlarda taşınmıştır. Arkasındaki organizasyon sayesinde basında ve kültür etkinliklerinde kendine bol bol yer bulmuştur. İzmir TÜYAP Kitap Fuarı'nda onur konuğu olarak ağırlanan Andreadis, 1960 yılından bu yana Doğu Karadeniz Bölgesi'ne yaptığı ziyaretler sırasında bölgeden seçilmiş birçok kişiyi Yunanistan'a davet ederek ağırlamıştır. Dostluk(!) ödülü almış olan yazarın gerçek niyetinden haberi olmayan Türk okurlar, I. Dünya Harbi sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşanan bir '*dramı*' anlatan Tamama adlı kitabı, kitapta yer alan Pontus Marşı'ndaki: "*Ölü ya da diri hepsi / İntikam diyor / Tüm Pontusluları, yıkılmış ülkemiz / Silah başına çağırıyor*" dizelerine rağmen etkilenerek okumuştur. Kitapları ardı ardına yayınlanmaya ve başta Patrikhane olmak üzere bazı kişi ve kuruluşlar tarafından ücretsiz olarak dağıtılmaya başlanan ve gördüğü ilgi de gittikçe artan Andreadis'in, Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki ziyaretleri esnasında yaptığı faaliyetlerinden amacı sezilince Türkiye'ye girmesi yasaklanmıştır. Andreadis, kitaplarında yer alan Türkleri suçlayıcı ifadeleri "*Onlar Osmanlı*" diyerek kamufle ederken, *Tolika* adlı kitabında gerçek yüzünü bir kere daha göstermiştir.

---

[7] 1994 yılı Abdi İpekçi ödülünü Türkiye tarafında alan Ömer Asan hakkında gerektiğinden fazla tartışma yapıldığı kanaatindeyiz. Karadeniz üzerine yazdığı bir yazı yüzünden Abdi İpekçi ödülünü "*köşe yazısı*" dalında almıştır. Ödül alan Asan, bir program çerçevesinde Yunanistan'a giderek burada röportajlar vermiş ve bazı etkinliklere de katılmıştır. Türkiye'ye döndükten bir müddet sonra da Pontos Kültürü adlı bir kitabı yayınlanmıştır. Yazar kitabında özetle, ailesinin evde Rumca konuşması yüzünden kimliğini merak ederek araştırmaya başladığını ve kitabının da bu kimlik sorgulamasının bir ürünü olduğunu belirtmektedir. Kitabı bir bütün olarak değerlendirdiğimizde ise Asan'ın gayesinin, kimlik arayışı adı altında, Doğu Karadeniz kültürünü, mitolojik ve tarihî verileri kullanarak Yunan kültürü ile irtibatlandırmak olduğu açıkça görülebilir. Asan, Pontus Kültürü'nden kastının, bu kavramdan Yunanistan'da anlaşılan şey olup olmadığını açıklayamasa bile Yunanistan tarafından gösterilen ilgiden aynı şeyin kastedildiği görülmektedir. Kitap daha sonra Yunanca'ya çevrilerek Yunanistan'da da yayınlanmıştır.

Tesadüf bu ya 1993 ve 1994 yılında Abdi İpekçi ödülünü verenler hem Türk hem de Yunan tarafında Pontus'la ilgilenen ve bu konuda aktif çalışmalar yapan iki kişi bulmuş ve bunları Türk ve Yunan kamuoyuna sunmuştur. Ödül sahibi kişilerden Türkiye'de şüpheli bir örgütlenme içinde olan Andreadis, "*Türk-Yunan Dostluk Ödülü*" sahibi kişi olarak tanıtılırken Asan da Türkiyeli Hellen olarak Yunanistan tarafından kucaklanmış, onun ağzından yapılan röportajlar Yunan ve Batı kamuoyuna takdim edilmiştir. Türk tarafında huzursuzluk peyda edilirken Yunanistan'da kültür ve kimlik konusunda büyük problemleri olan Doğu Karadeniz Bölgesi'nden 1923 yılında göçmüş olanlar arasında yeni heyecan fırtınaları estirilmiştir.

Aşikâr olan gerçek bu faaliyetlerin gayesinin Türk-Yunan Dostluğunu geliştirmek olmadığıdır. Yunanistan Millî Savunma Bakanlığı "*Otuz Kere Pontus Olanların Toprağı*" adı ile bir kitap yayınlamış, Tuğgeneral Ionnis Zampartas'ın kaleme aldığı kitabın önsözünü ise Yunanistan Savunma Bakanlığı Kurmaylık Genel Müdürü Evangelos Horafas yazmıştır. Resmî bir yayın olan bu kitapta Türkiye, Türkler ve Mustafa Kemal Atatürk hakkında ağır suçlamalara yer verilmiştir. Kitapta, Pontus konusu ile Ermeni meselesi arasında paralellik kurulmaya çalışılmış, Pontus ile alakalı olarak yayınlanan haritada ise hayalî Pontus Devleti'nin sınırları Kastamonu'nun doğusundan Tokat'a, Şebinkarahisar'ın güneyinden ve Erzincan'ın kuzeyinden geçen bir hatla Batum'a kadar uzanmıştır. Bu bölge Sinop, Samsun, Ordu, Trabzon, Rize, Artvin'e Gümüşhane şehirleriyle Kastamonu, Sivas, Tokat ve Erzincan illerinin bazı ilçelerini de içine alır durumdadır.

Yunanistan'ın hortlatmaya çalıştığı Pontus meselesi, artık Yunan Devleti'nin resmî organları tarafından da açıkça savunulmaktadır. Bir taraftan Patrikhane'nin İstanbul'daki faaliyetleri ve Karadeniz kıyılarımızla alakalı Yunan projeleri gün geçtikçe yoğunlaşırken, diğer taraftan Türk-Yunan dostluğu adına festivaller düzenleyenlere, ağıtlar yakanlara, mum dikenlere de rastlanmaktadır[8].

Doğu Karadeniz Bölgesi'ne yönelik faaliyetleri doğru değerlendirebilmek için dikkatten kaçırılmaması gereken bir konu da Almanya ve Fransa'nın Kafkasya üzerindeki hedefleri, Yunanistan'ın Türkiye'nin doğusunda Ermenistan ve İran'la yaptığı anlaşmalardır. Yunanistan, İran'la yaptığı anlaşmada İstanbul'daki Ortodoks Patriğine de taraf olarak imza attırdığına göre buna Patrikhaneyi de ilave etmek mümkündür.

Bugün Trabzon merkez olmak üzere Doğu Karadeniz'de Pontus kültürünü yeniden canlandırmak ve etnik kökenleri birer ayrılıkçılık vesilesi hâline getirmek için hem Hıristiyan misyoner örgütler hem de başta Yunanistan olmak üzere yabancı istihbaratçılar aktif olarak görev yapmaktadır. 179 derneğin meydana getirdiği Panhelenik Pontuslular Dernekleri Birliği, Yunanistan'da 1985, 1988 ve 1992'de "*Dünya Pontus*

[8] "Pontus Hülyası Artık Yunan Resmî Yayınlarında", Orkun Dergisi, S. 55.

Helenizmi Kongresi" düzenlemiştir. Bu kongrede Karadeniz'de 400.000 gizli Hıristiyan'ın olduğu iddia edilmiştir.

Maalesef yerli birçok sivil ve resmî yetkili de bu propagandalara alet olmakta hatta bundan da öte öncülük etmektedir. Mesela Rahmi Koç, Fener-Rum Patrikhanesi'nin Pontus hayali ile gövde gösterisi olarak düzenlediği "*Din, Bilim ve Çevre Sempozyumu (20-28 Eylül 1997)*"nun öncüleri arasında yer almıştır. Sabah Gazetesi, söz konusu sempozyumu oldukça tantanalı biçimde takdim etmiş ve "*Karadeniz Zirvesi*" olarak duyurmuştur. İştirakçilere bizzat Fener-Rum Patriği tarafından Karadeniz'i Pontus gösteren haritalar dağıtılmıştır. Sempozyum çerçevesinde Karadeniz kıyılarına bir de Venizelos adlı gemi ile gezi düzenlenmiştir. İçinde yüzlerce papaz ve yerli iş adamımızla birlikte Fener-Rum Patriği Bartholomeus da yer almıştır[9].

Başbakanlık Basın ve Yayın Emformasyon Trabzon İl Müdürlüğü'nün 7 Ekim 1997 tarihli bir haberine göre Trabzon'da, 20-28 Eylül tarihleri arasında Fener-Rum Patrikhanesi tarafından düzenlenen "*Din, Bilim ve Çevre*" konulu sempozyumun Türkiye'nin tanıtımındaki olumsuz etkileri tartışılmış, komitenin dağıttığı haritalardaki Rum izlerinin, sempozyumun amacının dışına taştığı belirtilmiştir. Ayrıca dağıtılan bu haritalarda başta Doğu Karadeniz olmak üzere Karadeniz kıyısındaki yerleşim yerlerinin isimleri Rumca olarak yazılmıştır.

Sempozyuma katılanları taşıyan Venizelos adlı Yunan gemisi, Pontuslu Rumların göç ettiği Batum, Yalta, Odessa, Köstence, Varna ve Selanik'e de gitmiştir[10]. Kanaatimizce bu şehirlerin seçilmesi de manidardır. Türkiye Gazetesi haberi, "*Venizelos'a Öfke*" başlığı ile okuyucularına duyurmuştur. Rahmetli Ahmet Kabaklı hoca ise haklı olarak "*Trabzon'da yeni Pontus türetmek isteyenlere lanet*" okumuştur. Bu açıdan insan, Yunan Mezalimini[11] hatırlamadan da edemiyor. Ama ne garip ki dönemin Çevre Bakanı İmren Aykut'un, Trabzonlular sanki bir yanlışlık yapmış gibi İstanbul'da, söz konusu gemiye çıkıp "*devlet, hükümet, halk adına sizden özür diliyorum*" demesi kanaatimizce büyük bir gaflet, hatta hıyanet addedilmelidir. Hürriyet Gazetesi ise sanki Bartholomeos adına konuşur bir biçimde olayı

---

[9] Salim Cöhce, "Günümüzde Doğu Karadeniz'de Pontusçuluk Faaliyetleri", Başlangıçtan Günümüze Pontus Sorunu, (Ed. Veysel Usta), Serander Yay., Trabzon 2007, s. 465 vd.

[10] S.Cöhce, "Günümüzde Doğu Karadeniz'de Pontusçuluk Faaliyetleri",, s. 465.

[11] Yunan Mezalimi hakkında geniş bilgi için bkz. Anadolu'da Yunan Mezalimi, İstihbarat Şubesi Harb Cebhesi Yay. Ankara 1919; Arşiv Belgelerine Göre Balkanlar'da ve Anadolu'da Yunan Mezalimi: Anadolu'da Yunan Mezalimi, C. I-III, (Proje yöneticisi İsmet Binark; Proje sorumluları Necati Aktaş, Necati Gültepe; Yay. haz. Uğurhan Demirbaş ... [ve öte.]. T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara 1996; Belgelerle Yunan Mezalimi, (yay. haz. Zekeriya Türkmen), Ocak Yayınları, Ankara 2000; Orta Anadolu'da Yunan Mezalimi, Orhaniye Matbaası, İstanbul 1337/1921; Murat Özcan, Tarihin Işığında Yunan Mezalimi, IQ Yay., İstanbul 2003; Mustafa Turan, Yunan Mezalimi (İzmir, Aydın, Manisa, Denizli 1919-1923), Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Ankara 1999; Kadir Mısıroğlu, Yunan Mezalimi (Türk'ün Siyah Kitabı), 3. bs., Sebil Yayınevi, İstanbul 1968; Bünyamin Turan, İzmit Livasında Yunan Mezalimi: (1920-1921), Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniv. Sos. Bil. Enst. Tarih Anabilim Dalı, 1999.

okuyucularına aktarmıştır. Trabzonluların vatanseverlikten kaynaklanan haklı tepkilerini "*Sempozyuma çirkin protesto*" diye haber yapan gazeteye Trabzon halkı; "*Fener-Rum Ortodoks Patriğinin Trabzon Seferi sinsi bir planın uzantısıdır*" cümlesiyle karşılık vermiştir.

Bu çalışmalar ve olaylar Fener-Rum Patrikhanesi'nin ekümeniklik iddiasıyla birlikte değerlendirildiğinde ve Patrik'in Yunanistan'da ve ABD'de âdeta bir devlet başkanı gibi karşılanması da hesaba katıldığında, yazılı ve görsel basında ortaya konulanlar üzerinde kuşku ile durmak gerektiği ortaya çıkmaktadır. Konumuz Fener Patrikhanesi ve Patriği olmadığı için yaptıklarını burada sıralamak anlamsızdır. Aslında başlı başına bir çalışma ile ele alınıp aydınlatılması ve üzerinde çok titizlikle durulması gereken bir konu da budur ki Pontus meselesi ortaya çıktığı günden beri bu kurum ve başındakilerin bu meselede her zaman parmağı olmuştur.

Son dönemlerde Dışişleri Bakanlığı, sözde "*Pontus Soykırımı*" yıldönümü münasebetiyle yapılan asılsız iddiaların, Türk-Yunan ilişkilerindeki mevcut olumlu iklimle bağdaşmadığını bildirmiştir. Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, Yunanistan Parlamentosu'nun 19 Mayıs'ı sözde "*Pontus Soykırımı*" anma günü ilan etmesinden sonra Yunanistan genelinde Türkiye aleyhine çeşitli etkinlik ve gösterilerin yapıldığı belirtilmiştir. Hükümet Sözcüsü Teodoros Rusopulos, Dışişleri Bakan Yardımcıları Panayotis Skandalakis ve Evripidis Stilyanidis ile Bakanlık Sözcüsü Yorgo Kumuçakos'un sözde "*Pontus Soykırımı*"nın 86. yıldönümü münasebetiyle yaptıkları açıklamalarında, Türkiye aleyhine mesnetsiz iddialara yer vermelerinin üzüntüyle karşılandığı da kaydedilmiştir. Bu durum ise işin ciddiyetini ortaya koyması bakımdan kayda değer bir gelişme olarak değerlendirilebilir[12].

Selanik Belediye Meclisi, 2001 yılında oy birliğiyle şehir merkezine bir "*soykırım anıtı*" yapılması yönünde karar almıştır[13]. Ayasofya Meydanı'nda bronzdan yapılma ağlayan kadın heykelinin açılışına; Belediye Başkanı Papayeorgopulos, siyasiler ve din adamları katılmıştır. 2006 yılında aynı şehirde ikinci "*Pontus Rum Soykırımı*" anıtı dikilmiştir[14]. Bugüne kadar sadece Yunanistan ve Amerika'nın New York eyaleti, sözde Pontus soykırımını resmî olarak kabul etmiştir[15].

---

[12] 13.05.06/http://www.tumgazeteler.com/fc/ln.cgi?cat=33&a=817932.
[13] http://www.ortadogugazetesi.net/haber_dv.asp?haber=19438 25.05.06.
[14] http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=186688/13.05.06.
[15] http://www.firatnews.com/modules.php?name=News&file=article&sid=9140 25.05.06

Sonuç

Hazırlamış olduğumuz bu çalışmada Kurtuluş Savaşı sonrasında Pontus hayalinin aslında son bulmadığını, aksine içten içe günümüze kadar devam ettirildiğini, gelinen noktada sadece takip edilen yöntemde değişikliklerin olduğunu ortaya koymaya gayret ettik. Fakat bizim için 1923 sonrasında tarihin tozlu raflarına kaldırılan mesele Yunanistan'ın için hem iç hem de dış siyasetinde millî bir politika haline getirilmiş, tarihin her devresinde olduğu gibi bugün de batılı müttefiklerince destek bulabilmiştir. Tarihi gerçeklerle hiçbir alakası olmamasına rağmen Yunanistan bu konudaki uzun vadeli planlarını sistemli bir şekilde tatbik sahasına koyarken bizler maalesef son 10 yılda konuya ilgi duymaya ve bazı mevzuları araştırmaya başlamış bulunmaktayız. Vakit geçmiştir ama henüz atı alan Üsküdar'ı geçememiştir. Bu nedenle yapılması gereken, ilmi çalışmalarla Yunan iddialarını çürütmektir. Sadece yazılı eserlerle değil internet ortamında da bu konuda faaliyetlerden geri durulmamalıdır. Ayrıca bölgenin tarihi, folklorik, ekonomik, kültürel, sosyolojik ve etimolojik anlamda bir veri tabanı çıkarılmalıdır. Bu anlamda araştırmalar yapılabilecek merkezler inşa edilmeli ve araştırmacıların hizmetine sunulmalıdır. En önemlisi de bu mesele ile dünya üzerinde ne kadar yayın ve faaliyet yapılıyorsa bunların birer kopyaları Türkiye'ye getirilerek araştırmacıların hizmetine sunulmalıdır.